

© 2006 Het Parool
Het Parool

March 25, 2006

SECTION: Amsterdam; Pg. 22

LENGTH: 844 words

HEADLINE: Fietsen door de droom van Cuypers, Cruz en Ortiz ; directeur ronald de leeuw is al door de zure appel heen

BYLINE: MARK MOORMAN

BODY:

Cruz y Ortiz Arquitectos hebben de definitieve plannen voor Het Nieuwe Rijksmuseum gepresenteerd. Plan B, zeg maar, nadat eerdere ambities waren gesneuveld op de fietscirculatie in de binnenstad. Passanten reageren op de nieuwbouw bij het Rijks, waarvan vooral het ontwerp voor de Studiezaal kritiek krijgt.

mark moorman

Iedereen is blij. Maar sommigen zijn iets blijer dan anderen. Architect Antonio Ortiz deelt mee dat het aanvankelijke idee (Plan A, zeg maar) voor de ingang met roltrappen in het midden van de onderdoorgang, 'natuurlijk' architectonisch 'interessanter' was. Maar goed, het leven gaat door en we moeten verder met vier zijingangen en een ondergronds plein in twee delen, 'een correcte oplossing' volgens Ortiz. De delen worden onder de fietstunnel verbonden door passages, die de architecten 'zo aangenaam mogelijk' gaan maken, een formulering waarin de onderkenning van een probleem verscholen ligt. Want hoe zorg je dat het ondergrondse plein geen in tweeen gesplitste indruk maakt?

Directeur Ronald de Leeuw van het Rijksmuseum is al door de zure appel heen, maar wijst er nog wel op dat de beoordelingscommissie in 2001 vooral voor de Spanjaarden koos vanwege de allure van hun entree, die voorgoed een einde maakte aan de tweedeling in het gebouw.

Maar verder is er 'ongelooflijk goed recht gedaan aan het uitgangspunt om de historische waarde van het gebouw te bewaren en tegelijk te denken aan het publiek van de toekomst'. Eind 2009 komt er voor het eerst publiek door de draaideuren (twee miljoen per jaar, naar schatting). De Leeuw meldt dat, ondanks het feit dat de opening een jaar is verschoven, er nog binnen het budget wordt geopereerd. Weliswaar beginnen de inkomsten een jaar later, maar het Rijks begint ook een jaar later huur te betalen. En terwijl de vergunning voor de hoofdbouwwerkzaamheden nog zeker een jaar op zich laten wachten, is men druk bezig met de interieurwerkzaamheden en met het ontwikkelen van de inrichting van de nieuwe zalen.

Met de terugkeer van de negentiende-eeuwse allure die Cuypers oorspronkelijk aan het gebouw gaf, meldt De Leeuw dat de mentaliteit van het museum in deze tijd van improvisatie een verjongingskuur heeft ondergaan. "We zijn noodgedwongen veel vrijer geworden in het nadenken over de collectie. Conservatoren gaan bij elkaar in de depots kijken. We combineren dingen, werken meer samen met andere musea. Je kunt het gerust een bevrijdingsproces noemen."

Demissionair stadsdeelvoorzitter Emile Jaensch (VVD) is blij, en dan niet namens zichzelf, maar namens het stadsdeel. Nu is er dan een garantie dat 's lands drukste museum en 's lands drukste fietspad samen de toekomst kunnen ingaan. Jaensch mocht in het verleden het gevoel hebben gehad dat het stadsdeel wat laat werd 'aangeschakeld' in de besluitvorming, maar nu, verzekert hij, is er sprake van constructieve samenwerking.

En hij is het er niet mee eens dat de stad het fietspad helemaal niet mist: "Ik weet zeker dat de fietsers heel snel terug zijn zodra de onderdoorgang weer open is."

Vladimir Stissi, voorzitter van het Cuypersgenootschap (dat zich inzet voor het behoud van het bouwkundig erfgoed uit de negentiende en twintigste eeuw), noemt het in hoofdlijnen een goed plan. "Maar de entree in de onderdoorgang is er op achteruitgegaan. Het was een onzinnige discussie van onder meer de fietsersbond. Dit is een noodoplossing, minder helder dan de roltrappen."

Het ging bij de presentatie van Het Nieuwe Rijksmuseum niet alleen over de vermaledijde onderdoorgang, een kwestie die volgens de stadsdeelvoorzitter toch al was 'opgeblazen', maar ook om twee opvallende nieuwe gebouwen die aan de achterzijde van het Rijks zullen worden gebouwd: het Aziatische paviljoen en het Studiecentrum. De architect noemt het 'stevige' gebouwen: je hebt een statement nodig op die plek om niet weg te vallen in de schaduw van een dergelijke imposante buur.

De Leeuw vindt het een voorbeeld van 'geloven in je eigen tijd'. "We gaan niet terug naar Cuypers, we gaan verder."

Cruz y Ortiz hebben weer een mooi animatiefilmpje gemaakt waar vast een virtuele reis door het nieuwe museum gemaakt kan worden. We zweven naar binnen, door de draaideur, de trappen af, komen op het ondergrondse plein, zweven onder de Cuyperspassage door en draaien ons om waarbij we door de glazen wanden heen zicht hebben op

's Lands meest besproken fietstunnel. En dan helemaal aan het slot, als we denken dat de Spaanse architecten iets over het hoofd hebben gezien, verschijnen er fietsers in beeld, bezig de kortste weg van de binnenstad naar Zuid te vinden. En andersom.